

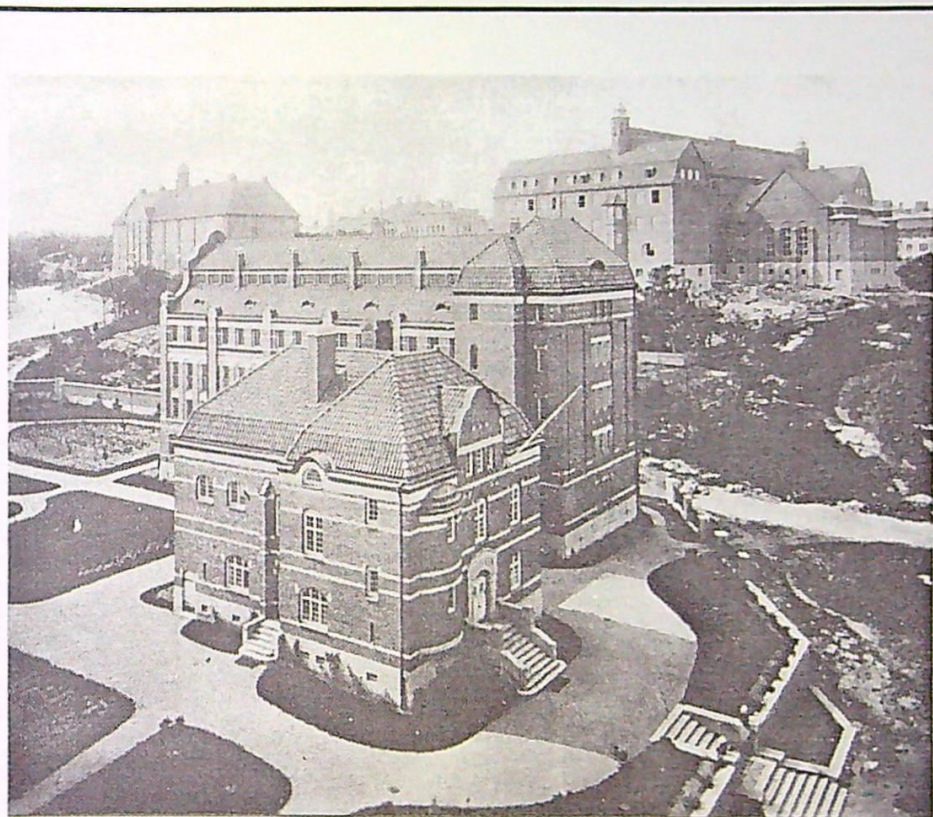
Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 24

2007

Nr 2

Landsarkivet i Göteborg

Vid Geijersgatan uppfördes 1911 landsarkivet efter ritningar av arkitekten Gustaf Améen, Stockholm. På de fria ytorna hade man potatisland under första världskriget. En flygel som idag inrymmer forskarsalen tillbyggdes 1953 och en ny fönsterlös magasinsbyggnad 1973.

I bakgrunden syns Handelsinstitutet och Hvitfeldtska läroverket.

Foto Olof Börjesson 1917.

Innehåll nr 2 - 2007

Vi möts	sid. 3
Släktforskar dagar Halmstad	4
<i>Per Clemensson</i>	
Våren 2007	5
<i>Grannföreningar</i>	
Heraldikerkonferens i Danmark	6
<i>Conny Nylén</i>	
Detektiv i kyrkoarkivet	7
<i>Lennart Limberg bokanmälan</i>	
Utvandrarkvinnor	11
<i>Klipp från torsdagsgruppen</i>	
	14
<i>Per Clemensson</i>	
Att släktforska i Göteborg, del 3	16
Handskriftsläsning	23
Facit till handskrift 1-2007	24
<i>Emigranternas Hus</i>	
	24
<i>Per Liljeström, bokanmälan</i>	
Ett porträtt av Torgny Segerstedt	25
<i>Joel Holger</i>	
Landet runt	29
<i>Forska med GRS datorer</i>	
Bibliotekspärmen	32

Nästa nummer av Västanbladet
utkommer i sept. 2007
Manusstopp den 1 juni.

ISSN - 1102 - 4453
Kopierad hos
Allmänna Kopieringsbyrån AB
Göteborg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14)

Styrelse 2007

Ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63

S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net

V. ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15

Lerdalavägen 69, 429 34 KULLAVIK

Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,

Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com

Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
trewetrans@spray.se

Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20

Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com

Övriga Georg Andersson, 031 - 26 27 11

Stora Skogsvägen 17, 433 70 Sävedalen
groeg@globalnet.net

Jan Forslund, 0300 -146 54, Nils Ebbes-
gårdsgatan 36, 434 36 KUNGSBACKA
janforslund@spray.se

Per Liljeström, 0302 - 131 91

Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM

per-lilje@swipnet.se

LarsOlof Lööf, 070-5602840

Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG

Suppl. Inga Lill Berkhuisen, 0300 - 141 17

Rosengatan 36, 434 43 KUNGSBACKA

Sonja Rindby, 031 - 25 99 51, Munke-

bäcksgatan 23 E, 416 53 GÖTEBORG

Västanbladet

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Joel Holger och Per Liljeström.

Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
(familjemedlem 50.- kr)

och utkommer årligen med fyra nummer.

GöteborgsRegionens
Släktforskare

vi möts

VÅREN 2007

Måndagen den 16 april kl. 18.30. Föreningskväll

i föreningslokalen Erik Dahlbergsgatan 36 B. Föreläsning av Lars Arvidsson, Göteborgs Stadsmuseum, om natur- och kulturhistorien på vår hundralapp

“100 spänn Linné”

Kaffeservering - ANMÄLAN senast torsdagen innan - Avgift 50.- kr.

Lördagen den 12 maj. Vårutfärd i Linnés fotspår

Vi reser från Exercishuset vid Heden kl. 08.00 för färd mot slottet Skottorp i södra Hal- land. Ankomst ca kl. 10.00. Efter kaffe visas slottet, som har anor från 1600-talet. Färden går sedan vidare till Lugnaro bronsåldershög. Lunch på Hemmeslövs Herrgård kl.

12.30. En timme senare vänder vi norrut till Linnés fädernegård Råshult. Här får vi en visning och kan event. dricka kaffe e.d. på egen bekostnad.

Återkomst till Göteborg omkr. kl. 18.30. Beräknad kostnad 480.- kr.

- Resan är fulltecknad -

Fredagen den 1 juni kl. 15.00. Obs tiden! Lokalen på Erik Dahlbergsg. 36 B.

Lilly Setterdahl, på besök i Sverige,

berättar om Svenska invandrare i Moline, USA. - Servering - ANMÄLAN !

HÖSTEN 2007

Onsdag 12 sept. kl. 15.00 Vi besöker Nääs slott (2 km öster om Floda).

Visning 30.- kr. Kaffeservering till självkostnad. Res med eget färdmedel !

Vi försöker arrangera samäkning efter önskan. Lämplig resekostnad 25.- kr t/r.

ANMÄLAN senast torsdagen innan.

Preliminärt mötesprogram (se vidare Västanbladet nr 3-2007 i sept.)

Måndag 1 okt. Charlotte Börjesson: Scanna gamla släktporträtt

Söndag 11 nov. Öppet Hus på Erik Dahlbergsgatan

Måndag 26 nov. ORDINARIE HÖSTMÖTE. Föredrag av Christina Dahlhede om Tolagsräkenskaper och släktforskning.

ANMÄLAN görs senast torsdagen innan till Karin Holger tel. 031-408520.

Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal, vilken måste låsas under själva mötet. Kom således i god tid.

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet ! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Mycket välkomna !

Event. återbud måste anmälas.

Kurser hösten 2007 i GRS lokal Erik Dahlbergsgatan 36 B.

Fortsättningskurs: Släktforskning i praktiken (uppgiftslösning, övningar och tillämpningar). Startar i september. Tisdagar kl. 14.00-15.30 (6 gånger).

Kostnad 500.- kr för medlemmar. - **F. n. nästan fullteknad.**

Nybörjarkurs i släktforskning: ADB-källor, kyrkbokföring, domstolskällor, mantalslängder, rullor, emigrantkällor, handskriftsläsning.

Startar i oktober. Tisdagar kl. 14.00-15.30 (8 gånger).

Kostnad 700.- kr för medlemmar inkl. läromedel (Släktforska Steg för steg).

För ej medlem tillkommer medlemsavgiften 150.- kr vid båda kurserna !

Förfrågningar och anmälan görs till kursledaren Per Clemensson

Tel. 031-20 65 63 (telefonsvarare)

Välkommen till Släktforskardagarna i Halmstad den 24-26 augusti 2007

Hallands Genealogiska Förening är värd för släktforskardagarna i år. Huvudlokal är Halmstads Teater och på lördag eftermiddag genomförs Sveriges Släktforskarförbunds Riksstämma där.

Hela helgen är full av spännande arrangemang, både Teatersalongen och Figarosalen kommer att ha ett fullspäckat schema med en mängd föredrag. Halmstad Teaters övriga utrymmen, teaterfoajén, festsalen och kapprummet är fulla med utställare.

Halmstad 700 år - HGF 25 år

Arrangemangen kommer också att bli en del i firandet av Halmstad stads 700-årsjubileum och man satsar på att få stor lokal uppmärksamhet. Släktforskardagarna blir även ett 25-årsjubileum för Hallands Genealogiska Förening.

Gränslandet - en värld som skapar många spännande berättelser

är årets tema. Halland har i alla tider varit ett nationellt gränsland med allt vad det innebär av krig och oroligheter, men det finns mycket annat som går att belysa inom detta tema, det finns t.ex. geografiska gränser och sociala gränser man skall berätta om.

Utforska din lokalhistoria

På Hallands bibliotek i Klarasalen genomförs ett speciellt hallandstema. Det kommer att finnas lokalhistoriska utställare, hembygdsföreningar m.fl. Hallands Genealogiska Förening skall ha en forskarhjälp där alla hallänningar garanteras att få sin släkt i tre generationer utredd. HGF har med hjälp av eget material och material från sponsorer de halländska kyrkoböckerna från 1934 och bakåt digitalt tillgängliga. Detta kompletterat med Sveriges Släktforskarförbunds CD-skivor gör det möjligt att snabbt få fram en släktutredning på alla som är födda i Halland.

Hemsida: www.genealogi.se/halland/halmstad2007

www.genealogi.se/halland - ger all information!

Kvällsöppet i GRS lokaler !!! - se sista sidan

Våren 2007

Så har vi tagit ett steg in i år 2007 efter avslutat väl genomfört jubileumsår. Det tycks bli ett aktivt år: Aina, Karin B, Karin G, Sonja och Torborg har åter tagit upp sitt arbete på torsdagarna att ordna den Långströmska klippssamlingen. Karin H, Joel och Jonas registrerar och rensar upp i biblioteket, Jan och Cathryn tillverkar CD och säljer lotter, Lars ägnar sina krafter åt att åstadkomma en hemsida, Ewert gör bokslut och räkenskappar, Inger expedierar skivor, Per leder kurser och ger råd, Karin H bokar plats, Joel fixar Västanbladet mm. mm.

Kurser och aktiviteter efterfrågas, maj-resan är redan fullbokad, kurserna är fyllda. Styrelsen har beslutat att uppdatera vårt bibliotek med Göteborgs-litteratur från Hembygdsförbundets lista. Vi tar gärna emot gåvor av Göteborgs-böcker och genealogisk litteratur, när du rensar i ditt bibliotek.

Styrelsen har beslutat att föreningen förutom tisdagar och torsdagar skall hålla öppet en torsdag kväll i månaden för rådgivning, Vidare lämnas nycklar till lokalen ut till välkända medlemmar. I lokalen har man tillgång till Gensline mm på internet, de mer kända CD-skivorna, vårt bibliotek och kunniga medlemmar. Låt Erik Dahlbergsgatan 36 B bli en mötesplats för oss, nära till Landsarkivet, Stadsbiblioteket, och kommunikationer i Göteborgs centrum.

Sälj för oss och/eller köp vår nya CD-skiva "Ulrika Kullgrens stamträd" (medlemspris 50:- kr, utpris 150:- kr). Vi kommer inom kort även producera en CD med Domkyrkans första kyrkobok 1669-1671. Vid hänvändelse till SVAR och Sveriges Släktforskarförbund med förfrågan om hjälp med försäljning fick jag svaret "Det låter fint" av Margareta Bovin på SVAR medan jag fick följande svar av Christer Lindström på SSF: "SSF marknadsför och säljer gärna denna CD. Detta dock under förutsättning att GRS endast säljer till sina medlemmar. All övrig försäljning ska gå via SSF". Man kan fråga sig om förbundet är till för föreningen eller om föreningen är till för förbundet. - Tack SVAR.

Till slut låt mig vädja till er medlemmar om stöd för verksamheten som sponsor eller som annonsör i Västanbladet. Har ni inte några kontakter som är villiga att satsa på oss medelålders eller gamla? Nå, vad skall vi använda pengarna till? Låt mig exemplifiera: lägre avgifter på aktiviteter, inköp och uppdatering av maskinparken (datorer, projektor, OH), utställningsmaterial, biblioteket, forskningsprojekt.

VÄLKOMNA TILL VÅRENS AKTIVITETER

Per Clemensson

Grannföreningarna i regionen

Marks Härads Släktforskarförening

Lördag 14 april kl. 14. Kinnaborgssalen i Kinna.

Kent Andersson talar om: Så söker du dina gårdar och torp.

Borås Släktforskarförening

Onsdag 18 april kl. 18.30. Gillesalen, Gustav Adolfs församlingshem, Borås.

Föredrag av Tore Nilsson: Hur man gör en släktbok.

Västgöta Genealogiska Förening

Lördag 5 maj. kl. 10. Vårutflykt till Kinnekulle. Anmälan senast 25 april till Inger Holmquist tel. 0511-574 04

Hallands Genealogiska Förening

Lördag 14 april kl. 13.30-17. Träslövs församlingsgård. Anbyttardag avseende Fjäre, Viske, Himle, Faurås härader. Avgift 80 kr.

Anmälan se www.genealogi.se/halland

DIS-VÄST och Sveriges Släktforskarförbunds Forskarstuga

Lördag 21 april kl. 13.30. Kulturhuset V. Frölunda. Föredrag av Raili Parkkonen "Ostindiefararen seglar igen". Kostnad 40.-kr. Anmälan tel. 031-3662725.

Söndag 13 maj. Vårutfärd till Västergötland "I historiens spår".

Se vidare www.genealogi.se/gbg

Under protektion af Hans Kongl. Højhed Prins Henrik finder
DEN 4. NORDISKE HERALDIKERKONFERENCE
sted den 4. - 6. maj 2007 på Fredriksborg Slot, Hillerød, Danmark.

Konferencens tema er:

*'Våbener for nordiske riddere af Elefantordenen, Dannebrogordenen
og Serafimerordenen. Statsymbolik i nordiske ordenstegn'.*

Föredragsprogrammet ser foreløbig således ud:

Steffen Heiberg: *'Indretningen af ridderkapellet i Fredriksborg Slotskirke'*

Ronny Andersen: *'Våbenerne for riddere af Elefantordenen og Dannebrogordenen i kunstnerisk henseende'*

Antti Matikkala: *'Riddarordnar, vapen och diplomati på 1600-1700-talet'*

Tom Bergroth: *'Carl Gustaf Tessin och serafimersköldarnas tillkomst'*

Per Nordenvall: *'Danska, norska, finska och isländska serafimerriddares vapen'*

Leif Eriksson: *'Konstmärlig frihet kontra förlagan. Idé och principskisser kring ett vapen'*

Tom Bergroth: *'Skapandet av finska personvapen för riddare av Serafimerorden, Elefantorden och Dannebrogorden'*

Kaare Seeberg Sidselrud: *'Våpen for norske riddere av Elefantordenen og Dannebrogordenen'*

Närmare upplysningar finns i GRS föreningslokal och genom e-mail till
nils.bartholdy@email.dk

Detektiv i kyrkoarkivet

av Conny Nylén

Denna artikel är hämtad med författarens godkännande från K-NYTT 6/06.

K-NYTT grundades 1972 och är en tidning för anställda, förtroendevalda och frivilliga inom Svenska kyrkan i Göteborg.

Kyrkans arkiv före år 2000 är statlig egendom. Därför ska arkiven överlämnas till Landsarkiven nu när kyrkan inte längre regleras av statliga förordningar.

- Det är inget konstigt med det, de gamla kyrkoarkiven från före 1890 finns redan på Landsarkivet i Göteborg och nu deponerar vi det övriga materialet, säger Staffan Holmgren, chef för kyrkoförvaltningen.

Med något undantag har alla församlingar i samfälligheten redan deponerat sina arkiv hos Landsarkivet på Geijersgatan i Göteborg.

- Det formella överlämnandet sker nu till årsskiftet 06/07, säger Ulf Andersson, förste arkivarie på Landsarkivet.

I den grundlagsfästa tryckfrihetsförordningen från 1766 står att läsa i kapitel 2 "Allmänna handlingars offentlighet":

"1 §. Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning skall varje svensk medborgare ha rätt att taga del av allmänna handlingar."

Ingen myndighet längre

Som allmän handling räknas varje handling, tryckt eller elektronisk, som har kommit till myndigheten eller som upprättats av myndigheten.

När kyrkan blev fri från staten är kyrkan inte längre att betrakta som en myndighet,

Landsarkivet 2007 Foto: Per Lm

men arkiven från före 2000 lyder fortfarande under Tryckfrihetsförordningen eftersom de är statens arkiv. Som fri kyrka ska kyrkan inte längre ha hand om statens arkiv och de ska överlämnas till Landsarkiven.

Inom några år ska alla arkiven i församlingarna i Västra Götaland överlämnas till Landsarkivet i Göteborg för att kunna vara offentliga. Detta har redan skett i stora delar av Sverige.

- Tryckfrihetsförordningen är en grundlag från 1766, säger Ulf Andersson och menar att det är en fråga om demokrati.

- Som det står i lagen ska offentlighets-

Landsarkivet - Statens arkiv i Västsverige

Uppgiften är att ge service till allmänheten, statliga myndigheter och näringsliv. Landsarkivet är öppet för alla. I forskarsalen kan man söka sin historia i olika arkiv. Landsarkivet har cirka 70 000 hyllmeter arkiv handlingar. Det mesta är statliga handlingar, men där finns också arkiv från företag, föreningar och privatpersoner. Kommunala handlingar finns hos respektive kommun.

Besöksadress: Geijersgatan 1. Telefon: 031 - 778 68 00. Öppettider: må - on 8.30-21, to-fr 8.30-16, lö 9-15. Hemsida: www.ra.se/gla

Kyrkoarkiven

Frågor om och beställningar ur kyrkoarkiven måste skickas in skriftligen. För att kunna hitta en person i kyrkböckerna behövs uppgifter om: namn, födelsedatum, födelseförsamling eller annan exakt uppgift om tid och plats. Handläggningstid 2-3 veckor.

Förfrågningar skickas till: Landsarkivet i Göteborg, Box 19035, 400 12 Göteborg.

Fax: 031 - 708 26 94. Telefon: 031 - 708 26 95, må-fr 10-12.

E-post: landsarkivet@landsarkivet-goteborg.ra.se

Formulär finns på hemsidan.

principen främja en offentlig debatt, säger han.

Som helhet är denna lagstiftning unik för Sverige. Andra länder har en liknande lagstiftning, men inte ett så samlat grepp om dessa frågor.

Förr var det praktiskt att kyrkan skötte folkbokföringen. Kyrkan visste vilka som föddes och dog.

- Prästen döpte alla barn och staten ville veta hur många som fanns i vapenför ålder och för skatteuppbörd.

Kyrkan var den lägsta administrativa enheten som hade direkt kontakt med befolkningen.

- Man kan säga att kyrkan har varit en del av statsapparaten, säger Ulf Andersson.

God ordning

Nu är kyrkan fri från staten och då får staten sköta sina arkiv själv. Kyrkans arkiv, före 2000, är och har hela tiden varit statens arkiv.

Varför är de deponerade i förväg till Landsarkivet?

- Arkiven ska vara i god ordning enligt

lagtexten, säger Ulf Andersson.

Vid relationsändringen 2000 gjordes en inventering av arkiven i samfälligheten.

- Man fann att inte alla var i god ordning och att några församlingar ville lämna ifrån sig materialet direkt.

För att samordna iordningställandet av materialet kunde församlingarna deponera arkiven direkt och bli av med arbetet att iordningställa materialet mot ersättning från samfälligheten.

- Vi tog hit det och samfälligheten betalade de fyra personer, som nu svarar på frågor ur arkiven.

Frågor om släktforskning

En av dessa är Bo E. Björkström, chef för kyrkoarkivsverksamheten som avdelningen heter.

De har tagit över verksamheten som tidigare sköttes ute på pastorexpeditionerna. Folkbokföringen sköts sedan 1991 av skatteverket. Han vill dela in uppgifterna i två grenar: legala ärenden och släktforskning.

De legala ärendena är utdrag ur olika

Landsarkivets forskarsal

Foto: Per Lm

register.

- Om man vill byta namn eller adoptera ett barn gör vi utdrag från arkiven, säger Bo E. Björkström.

Vid bouppteckningar görs också frågor om vilka arvingarna är, så att arvet kan fördelas på rätt sätt.

Ibland får de förfrågningar om en persons föräldrar verkligen är de biologiska föräldrarna.

- Då kan vi gå in i födelse-dopboken och kanske konstatera att de biologiska föräldrarna lämnat bort barnet för adoption, bara några dagar efter födelsen.

Skriftliga frågor krävs

Det var de juridiska frågorna. Nu ska vi följa ett släktforskningsärende. För några dagar sedan ringde telefonen på Landsarkivets telefontid mellan 10 och 12.

Erik Karlsson hade forskat i sina rötter och undrade när hans förfäder Karl och Anna Persson föddes. Han hade inte kommit längre än att han visste att de hette Karl och Anna Persson i det materialet som

fanns på mikrofilm ute i arkivet i forskarsalen på Landsarkivet.

“Kan ni hjälpa mig”, frågade Erik i telefonen.

Björkström upplyste om att det kan de, men att han vill ha en skriftlig fråga för att den inte ska missförstås och kunna arkiveras. Efter någon dag kom frågan per post.

Nu sitter han med den lappen i handen. Han har en hänvisning till sid 518 i Haga församlingsbok. Det har Erik fått fram i materialet som finns på mikrofilm ute i forskarsalen.

- Jag tror det här blir relativt enkelt, säger Björkström och går in i arkivet.

På hylla 26 tar han fram Haga församlingsbok. På sidan 518 hittar han inte Karl och Anna. Han tittar en gång till för säkerhets skull.

- Haga har delats upp i två församlingar. Haga och Annedal, där kan Karl och Anna finnas på sidan 518 i Annedals församlingsbok.

Björkström går till hylla 18 och tar fram församlingsboken och slår upp sidan 518.

Han hittar dem snabbt och ser på rad elva när de föddes.

Han ser också att de fick fyra barn, att två av dem gifte sig borgerligt, en kyrkligt och att dottern förblev ungmö hela livet. Han gör en anteckning och går tillbaka till sin plats.

- Man får vara lite detektiv, och det tycker jag är roligt, säger Björkström när han formulerar ett svar till Erik Karlsson.

Det liknar jobbet på GT:s arkiv där han jobbade tidigare.

- Då kunde redaktionen be oss ta fram alla uppgifter om Kurre Hamrin, för en artikel om fotbolls-VM 1958.

Han skriver svaret på en dator. Det skrivs ut på en skrivare och skickas per post till Erik.

Digitalt i framtiden

I dessa data- och internettider, kommer nu materialet att bli tillgängligt på nätet?

Frågan går till Ulf Andersson, förste arkivarie med ansvar för de kyrkliga arkiven.

- Vi skickar upp materialet för inskanning till Riksarkivets skanningscentral MKC i Fränsta. Originalhandlingarna kommer att återföras till Landsarkivet så fort som möjligt. Delar av den äldre folkbokföringen finns redan i dag utlagda kommersiellt på Genline.

- De delar som inte innehåller någon sekretess kommer att finnas som digitala bilder på våra datorer i forskarsalen som allmänheten kan använda, avslutar Ulf Andersson.

Släktforskare !

3.000:- . . . . .

... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.

Du betalar endast 5.600:- inkl. moms
(ord. pris 8.600:-)

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringegrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Utvandrarkvinnor

bokanmälan av Lennart Limberg

Professor emeritus Ulf Beijbom har lyckliggjort oss men ännu en bok om den svenska utvandringens historia. Han har nu renodlat ett tema som han berörde redan i sin avhandling 1972, nämligen kvinnornas roll i emigrationen. Då talade han om arbetsmarknaden i Chicago 1846 – 1880, och under de mer än trettio år som gått har författaren samlat på sig ett mycket stort vetande om allt som rör den svenska utvandringen. När han nu sammanställer en del av sina kunskaper i boken "Utvandrarkvinnor. Svenska kvinnoöden i Amerika" ger han oss en mycket underhållande vetenskaplig framställning. Det är ett stort ämne att greppa över, men hans överblick är imponerande och han har full kontroll över ett mycket skiftande källmaterial. Detta redovisas förtjänstfullt i slutet av boken, där vi också finner ett användbart personregister.

På ett mäterligt sätt utnyttjar författaren brevsamlingar och dagböcker, tidningsartiklar och klipparkiv, vetenskapliga uppsatser och avhandlingar, intervjuer och dialektinspelningar. Allt presenteras på ett lättflytande språk och ofta med intressanta vinklingar. Också svårigheterna vid uppräknade presentationer bemästrar han med sin lingvistiska variationsrikedom. Bildmaterialet är noga utvalt och ibland ovanligt och det levandegör framställningen än mer.

Historisk inledning.

De första svenskorna kom till Amerika redan vid grundandet av kolonin Nya Sverige vid Delawareflodens mynning år 1638. Vi vet inte så mycket om dessa kvinnliga pionjärer, men guvernör Printz dotter Ar-

meget låter tala om sig i det sparsamma källmaterialet och hon visar sig vara en stridbar kvinna. När den svenska kolonin förlorades till holländarna stannade hon kvar och försvarade familjens egendom genom flera juridiska processer och genom resor till Holland och Sverige. Hennes envishet belönades och som segrare kunde hon återvända till Västergötland för att till sist dö på Läckö slott där hennes son var slottsfogde.

Roosalie Roos och Lovisa Mathilda Netterblad kunde till Sverige förmedla intryck från Sydstaterna i mitten av 1800-talet och Ulf Beijbom presenterar dessa två begåvade reseskildrare. Än mera intressant är den kraftfulla Sofie Sager, som beskrivs som "kvinnokämpe på båda sidor Atlanten".

Om de tre ovanstående kvinnorna är tämligen okända var berömmelsen desto större för Fredrika Bremer, Jenny Lind och Kristina Nilsson. Fredrika besökte USA som redan etablerad författarinna och hennes bok "Hemmen i den Nya Världen" publicerades både på engelska och svenska och spred en positiv bild av den växande nya staten. Jenny Lind gjorde en omfattande konsertturné 1850 – 51 och reklamen hjälpte till att skapa ett nästan hysteriskt intresse kring hennes framträdande. I USA tog också Jenny det på den tiden ovanliga steget att gifta sig med en tio år yngre man.

Den mest berömda i denna trio var dock Kristina Nilsson, som med sin vackra soprän dominerade världens operascener från sin debut i Paris 1864 och ett par decennier framåt. Hennes besök i USA blev välkomna tillfällen för svensk-amerikanerna att arrangera storslagna festligheter.

Pigornas paradis.

Om berömda kvinnor och författande resenärer vet vi ganska mycket, men Ulf Beijbom lyckas också att ställa samman livsöden ur folkdjupet genom att kombinera en rad olika källor. Svårast att fånga är de kvinnor i den tidiga familjeutvandringen, som deltog i uppodlingen av Mellanvästern. Ofta lämnades de ensamma med barn och gård under perioder då mannen försökte att tjäna ihop kontanter till fortsatta investeringar genom arbete på järnvägsbyggen eller skogsavverkningar.

Den stora amerikanska immigrationsutredningen, Dillinghamrapporten, sammanställd med Beijboms egna forskningsresultat ger oss en fyllig bild av det som väntade de unga emigrantkvinnorna från Sverige. Mer än 60% kom att anställas i husligt arbete hos amerikanska familjer i städerna. Vid en jämförelse med andra immigratgrupper ligger svenskorna i topp med irländskorna på andra plats. Efterfrågan på svenska hemhjälp var större än tillgången och när författaren skildrar pigornas arbetsförhållanden och löner i Sverige och de lockande alternativen i Amerika, förvånar man sig över att inte fler unga kvinnor utvandrade. Men de var tillräckligt många för att utgöra nästan hälften av de svenska emigranterna. Under vissa perioder kunde de till och med dominera i utvandrartstatistiken. I städer som Chicago, New York, Detroit, Milwaukee och Boston var antalet svenska kvinnor större än anta-

let svenska män.

Det kan förtjäna att påpekas att en hushållsplats i USA både gav självständighet och ekonomiskt oberoende. Det var också ett arbete som inte drabbades av konjunktursvängningar på samma sätt som männens industri- och anläggningsarbeten.

Författaren tar ett oväntat grepp på sitt ämne när han studerar de kokböcker som riktade sig till de invandrande svenskorna. Här kan man sluta sig till vilka arbetsuppgifter som väntade dem i en helt ny miljö och med ett helt nytt språk. Observera att vedspisen kom sent till Sverige och att den kokkonst som pigorna förde med sig var ganska primitiv. Typiska svenska rätter som köttbullar och pannbiff fanns ännu inte.

Från hushållstjänsterna öppnades också vägen till de caféer och restauranger, som kunde etableras av driftiga svenskor. Dessa näringsställen blev samlingsplatser för invandrarna och här fanns också svenska tidningar. Här presenterades inte bara svenska rätter utan så småningom också svensk design. En intressant litterär anknytning får vi i berättelsen om hur Harry Martinssons mor öppnade en svensk restaurang i Portland.

Yrkesgrupper.

Författaren presenterar sitt material under yrkesrubriker och det blir textilarbete, sjukvård, fria yrken och konstnärlig verksamhet av olika slag. Inte minst operasångerskor och filmstjärnor har visat sig fånga den amerikanska publikens intresse och höjt självkänslan hos den etniska gruppen svensk-amerikaner.

Blotta antalet svenskor har gjort att det över huvud taget existerar en svensk-amerikansk identitet. Till Australien utvandrade exempelvis mest män och i den mån

de gifte sig blev det inte med svenskor och därmed kom deras nationella identitet snart att gå förlorad. I USA däremot bildade svenskor och svenskar ofta familj och det etniska medvetandet kom att föras vidare till nästa generation.

Kampen för jämställdhet mellan könen finns invävd genom hela skildringen. Det kan röra sig om journalisten Magnhild Anderson-Tedén eller fackföreningsledaren Mary Anderson eller prästdottern och prästfrun Emmy Evald, för att ta några exempel bland de många som stod på barrikaderna. Likaså återkommer på flera ställen den betydelsefulla tidskriften *Qvinnan* och *Hemmet*, en månadstidning som utkom mellan 1893 och 1947. Det mera konventionella innehållet blandades här med rösträttsfrågor och diskussioner om kvinnans och mannens jämställdhet i hemmet och på arbetsmarknaden.

I boken presenteras intressanta kvinnoporträtt ända fram till våra dagar. Årets Svensk-Amerikan 2006, Agneta Nilsson, får också sin verksamhet belyst: grundandet av nätverket Swea International. Upprepade gånger poängteras svenskornas roll i föreningslivet och i den kyrkliga verksamheten. Likaså spelar kvinnor en avgörande roll vid grundandet och uppbyggandet av museer, som speglar den svensk-amerikanska identiteten.

Med tanke på hur verksamheten bland utlandssvenskar fungerar idag kan det vara intressant att uppmärksamma ett av citaten i denna bok där en författare redan 1916 beskriver basarens betydelse: ”I en församling är mången gång syföreningen det bästa ekonomiska stödet, och man må ha vad åsikt som helst om lämpligheten av kyrkobasarer, ett är dock visst, att de flesta stadsförsamlingar ej kunna utföra vad de verkligen utfört om de ej hållit

Antikvariat
Genealogica

Köper & Säljer

böcker för släktforskare & personhistoriker

Beställ katalog
E-post: katalog@genealogica.com
Telefon: 070 - 666 02 20
eller ta en titt online
www.genealogica.com

basarer. Och vid basaren är det just kvinnorna, som arbeta mest, ja, utan dem kunde nog inga basarer hållas.” Är det någon som känner igen bilden nu, nittio år senare?

Förutom skildringarna av det stora äventyr som emigrationen innebar ger författaren också tänkvärda inblickar i det gamla Sverige med dess sociala och ekonomiska förtryck. Den bakgrunden är viktig att ha med om man skall förstå den stora utvandringen. Ämnet för boken är mycket stort men med säker hand lotsas vi genom det förflutnas världighet. Detta är en bok som bör läsas av varje historieintresserad kvinna och man. Vi hoppas på mera och väntar med spänning på nästa bok av den produktive Ulf Beijbom.

Ulf Beijbom:

“**UTVANDRARKVINNOR**, svenska kvinnoöden i Amerika”

Norstedts, Stockholm 2006.

Klipp - Klipp - Klipp Torsdagsgruppen Klipp - Klipp - Klipp
sorterar och sammanställer den omfattande Långströmska klippsamlingen, som inte enbart innehåller födelse-, vigsel- och dödsannonser, utan även nyhetsnotiser om t.ex. svenskamerikaners levnadsöden.

En svensk chef för världens största urfabrik

(Göteborgs Aftontidning 9/10 1907).

I den lilla vackra staden Waltham, några få mil från Boston, emellan Charles River och en stor park, reser sig det ståtliga byggnadskomplexet, som innesluter Waltham Watch Companys fabrikslokaler. Byggnaden är tusen fot lång med ett halft dussin andra byggnader, löpande rätvinkligt från denna mot floden. Under dagen inströmar det i lokalerna nödiga ljuset genom ej mindre än 3.300 fönster och efter mörkrets inbrott upplyses komplexets inre af mångtusen elektriska lampor. Men så är det också världens största urfabrik, där hundratal med elektricitet drifna maskiner äro i gång och där omkring 4.400 personer sysselsättas. Tillverkningen uppgår till 3.500 ur om dagen, och dock motsvarar ej denna oerhörda produktion efterfrågan, hvadan man står i begrepp att utvidga fabriken för att om möjligt få upp dagstillverkningen till 6.000 ur.

Glädjande nog är det en svensk, åt hvilken högsta arbetsledningen å detta väldiga etablissement är anförtrodd. Superintendent - eller som den fullständiga utnämningstiteln lyder: "superintendent of watch making and to decide all matters relating to the style and quality of material and movements" - är nämligen sedan i oktober 1905 hr *Olof Ohlson*, bördig från Norrland.

Hr Ohlson är född 1864 i Hedesunda socken i Gestrikland och har lärt

urmakeriycket i Gefle; han erhöll vid lärotidens slut stor silfvermedalj för "ovanlig skicklighet i sitt yrke". På hösten 1888 reste han till Amerika, i augusti 1889 blef han anställd i reparationsverkstaden i Walthamfabriken och erhöll 1893 plats på det kontor, där han nu sitter som chef, som "modell watchmaker". Af de hos bolaget sedan dess förfärdigade uren har hr O. konstruerat sex olika slag samt erhållit patent å ett tiotal förbättringar å desamma.

Som arbetschef är hr O. - säger den amerikanska tidning, ur hvilken vi hemtat ofvanstående och som jämväl återgifver hans porträtt - "allmänt omtyckt, hvilket noggsamt synes när han inträder i en arbetslokal. Ingen visar fruktan eller det i andra verkstäder så ofta synliga fjäsket eller ej menade öfverbrådskan, när en förman visar sig, utan här går allt liksom urverket, jämnt och lugnt. Ett annat bevis på godt förhållande i Walthams urfabrik är, att inga s.k. arbetareoroligheter hafva förekommit där och att ingen fackförening tills dato för arbetarne där varit af nöden".

Hr Ohlson är gift med en dotter till aflidne sjökaptenen Oscar Andersson, Majorerna, Göteborg. Hans närmaste man i modellateljeren, hr J. W. Ekvall, hade innan han emigrerade urmakeraffär i Göteborg och är sväger till superintendenten. - Af fabriken personal äro för öfrigt omkring 150 svenskar.

Dahlströms nya äktenskap

(Sv. Kuriren 1/6 1907)

Predikanten Albert Dahlström från Minneapolis, som på senare tiden af än en, än en annan anledning varit inställd för olika domstolar härstädes och nu senast inför municipaldomare Newcomer på anklagelse att ha bortfört minderåriga Martha Peterson, 17 år, 231 W. 112th st., inställde sig i onsdags i rätten och förklarade derunder helt nonchalant, att han nu gift sig med flickan i St. Joseph, Mich. Målet hade förekommit en vecka förut, men uppskjutits till i onsdags, därför att flickan ej var tillstädes. Under tiden begåfvos sig Dahlström och miss Peterson i allsköns tysthet till "äktenskapshammen" på andra sidan sjön och gifte sig der. Dahlström hade, som nämndes i förra numret, för en vecka sedan, fått skilsmessa från sin första hustru.

Då domaren fick veta hvad Dahlström tagit sig till och märkte hans tillfredsställelse öfver hvad han tycktes anse som ett fyndigt tilltag, blef han förtörnad, uppsköt målet än en gång och höjde Dahlströms borgen från \$200 till \$5.000. Han beordrade också assisterande statsadvokaten Roe att tillkalla vederbörande i St. Joseph, som utfärdat giftermålslicensen.

Dahlström frikänd

(Sv. Kuriren 8/6 1907.)

Predikanten Albert Dahlström blef i torsdags i kriminalrätten frikänd från de anklagelser, som blifvit väckta mot honom af föräldrarna till Martha Peterson, 17 år gammal, hvilken han gift sig med i St. Joseph, Mich., trots rättsförordnande. Strax efter det Dahlström blef frikänd, arresterades hans unga brud och inställdes för juvenilirätten, som emellertid också frikände

henne. Antagligen få de nu njuta sin smekmånad i fred för rätten, fast Dahlströms motvilliga svärföräldrar äro mycket missnöjda med utslagen och nog försöka att på ett eller annat sätt grumla lyckan för de nygifva. Då saken med Dahlström ej ledde till önskad resultat, ville de ha sin dotter sänd till någon institution af juvenilirätten, men äfven det misslyckades.

Dahlström blef frikänd på anmodan af assisterande statsadvokat Sherman, hvilken förklarade, att om något otillbörligt förhållande egt rum mellan Dahlström och flickan, så hade det skett i Rockford, som är utom Cook county domstolars jurisdiktion.

Albert Dahlström och miss Martha Peterson gifte sig i St. Joe den 26 maj, några dagar efter det den förra fått skilsmessa från sin första hustru.

Dahlström fri

(Sv. Am. 10/12 1907)

Predikanten Albert Dahlström, hvilken ej färre än 5 gånger häktats på anklagelse att ha från föräldrahemmet i 231 W. 112th st., bortfört 17-åriga Martha Peterson och mot föräldrarnas vilja gift sig med henne, har nu lika ofta som han anklagats frikännts. Det är flickans föräldrar och pastor John Daniels i Rockford som sökt få Dahlström fast, men misslyckats. Själf kallar Dahlström det för förföljelse, och det ser nästan ut som vore det en sådan, i en 150 sidor stark bok, "Albert Dahlströms bröllopsgåfva, eller Svärmoderns och pastor Daniels' intriger", utgifven af hr Dahlström, skildrar han i starka färger de obehag han varit utsatt för. Han gör också däri vissa afslöjanden, som äro af kriminell natur. Boken, som kostar 40 cents kan erhållas från författaren under adress 725, 26th st., Minneapolis, Minn.

ATT SLÄKTFORSKA I GÖTEBORG

Del 3

Göteborgsförsamlingarnas arkiv

I förra numret beskrev jag den kyrkliga organisationen i Göteborg fram t o m 1883-05-01 då den territoriella församlingsindelningen infördes. Tidigare hade man kunnat kyrkoskriva sig i vilken församling som helst enligt egen önskan och utan att taga hänsyn till bostadsort. För att söka en göteborgare före 1883 får man alltså undersöka samtliga församlingars kyrkoskrivningshandlingar och register i Göteborg.

I ett brev 1882-05-05 till Göteborgs Domkapitel förordar Kungl Maj:t att Göteborg indelas i territoriella församlingar. Samråd hölls med Domkyrkoförsamlingens, Kristine församlings, Carl Johans församlings och Hospitalsförsamlingens kyrkoråd. Man beslöt i sammandrag att i Göteborg boende person skall kyrkskrivas i den territoriella församling han är boende, han skall inskrivas i husförhörlängden och alla flyttningar skall anmälas till mantalskontoret. Göteborgs församlingsindelning har efter 1883 fått följande utseende:

- 1883 Domkyrko-, Kristine och Carl Johans församlingar blev territoriella och deras gränser blev reglerade
Kronohospitals- och Fattighusförsamlingarna upphörde
Gamlestad, Haga och Masthugg (bytte namn 1908 till Oscar Fredrik) bildades
Garnisons- och Kristine Tyska församlingar förblev icke territoriella
- 1906 Lundby införlivades med Göteborg
- 1908 Vasa, Annedal och Masthugg bildades
- 1922 Örgryte införlivades med Göteborg
- 1929 Johanneberg bildades
- 1945 Västra Frölunda införlivades med Göteborg
- 1948 Backa införlivades med Göteborg
- 1951 Härlanda bildades
- 1960 Kortedala bildades genom uppdelning av Gamlestad
- 1961 Biskopsgården och Brämaregården bildades genom utbrytning ur Lundby
- 1963 Högsbo bildades
- 1967 Tynnered och Älvsborg bildades
- 1968 Angered, Bergum, Torslanda, Björlanda, Säve och Tuve införlivades med Göteborg
- 1969 S:t Pauli och Nylöse bildades genom delning av Gamlestad
- 1971 Gunnared bildades
- 1974 Askim, Styrso och Rödbo införlivades med Göteborg
- 1974 Domkyrkoförsamlingen och Kristine församling sammanlades under namnet Domkyrkoförsamlingen i Göteborg eller Gustavi och Kristine församling.
- Idag ingår i samfälligheten 32 territoriella församlingar.

I samband med församlingsindelningarna upprättades omflyttningslängder av olika slag. Dessa redovisas i resp arkivförteckningar.

Nedan redogöres för församlingarnas arkivbestånd

A= husförhörslängder, församlingsböcker, personakter, församlingsregister mm,

B= in- och utflyttningslängder, C= födelseböcker,

D= konfirmations och kommunionlängder, E= vigselböcker,

F= dödböcker, H= bilagor

H2= flyttningsattester G2 se nedan

och för församlingar tillkomna före 1950 samt de svårigheter som kan förekomma vid släktforskning i dem.

Göteborgs rådhusrätt har förkortats RR och häradsrätter HR.

Göteborgs kyrkbokföring har i stort till 1991 överlämnats till Landsarkivet i Göteborg och omfattar merendels hela 1900-talet och innehåller därmed församlingarnas församlingsböcker, personakter, församlingsregister, fastighetsböcker, obefintlighetsböcker (-1949) mm. Vidare ingår i A-längderna eller under G2 uppgifter rörande utackordade barn, sjömän, fångar, kronarbetare, andra församlingars medlemmar, främmande trosbekännare, utländska undersåtar, sinnessjuka, döva, dövstumma, blinda, idioter, halta, lytta, medlemmar i Christian science, barn av okända föräldrar, omyndigförklarade, prästänkor mm 1890-1970

Göteborgs Amiralitetsvarvsförsamling 1700-1827

A 1789-1827, B 1774-1827, CEF 1730-1822, H2 1774-1820

Kommentar: Omfattar personer verksamma vid amiralitetet. Kallades även Privata församlingen. Övergår 1828 i Göteborgs Karl Johans församling. Samtliga kyrkböcker är personregistrerade. Bouppteckningar se Sävedals häradsrätt. Ofullständiga uppgifter i husförhörslängderna om födelsedag och -ort.

Göteborgs Annedals församling 1908-1991

A -H 1908-1991

Kommentar: Tillkom vid församlingsindelningen 1908 genom avknoppning från Haga församling. Omf. Majornas sjunde rote och Annedal och del av Änggården, delvis av-söndrad från Örgryte församling. Obs. Sahlgrenska sjukhuset låg inom församlingen varför denna ofta till 1947 angavs som födelseort; barnbördshusets dopböcker finns på Göteborgs Stadsarkiv. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs Gustavi Domkyrkoförsamling 1619-1991

Personalförteckningar (dvs A) 1818-1991, B 1762-1991, CEF 1669-1671 och 1762-1991, D1 1750-1991, D2 1802-1860. 1895-1972, G:2 1781-1865 (vaccination, avlösning, kriminal), H2 1769-1882.

Kommentar: Annexförsamling var till 1712 Örgryte församling. Omf. stadsdelarna Inom vallgraven, Pustervik, del av Vasastaden-Lorensberg-Heden. Delar av arkivet förstördes genom brand 1804. Samtliga kyrkböcker personregistrerade 1669-1671 (CD)

och 1762-1895. Se särskilt register till Begravningsräkenskaper 1678-1700 (L1a:1-14). Bouppteckningar se Göteborgs RR 1663-1950. OBS Personalförteckningarna lades upp 1818 efter inflyttningstid och vigseltid och fördes efter personernas begynnelsebokstäver uppdelade på gifta och ogifta: personerna togs endast upp på ett ställe (vid vigseln eller vid inflyttningen) i böckerna under tiden 1818-1883; efter 1883 och periodvis fördes böckerna efter bostadort. Efter 1974 var böckerna gemensamma med Göteborgs Kristine församling.

Göteborgs Engelska församling 1741-1897

CE 1774-1897, F 1832-1897

Kommentar. Omf. brittiska medborgare i Göteborg. Kan även vara bokförda i svenska församlingar. Samtliga kyrkoböcker personregistrerade 1774-1896. Arkivet är som enskilt arkiv överlämnat till landsarkivet.

Göteborgs Fattighusförsamling 1728-1885

A 1812-1885, B 1876-1881, C 1763-1860, E 1763-1836, F 1763-1885, H2 1787-1874

Kommentar. Omf. försörjningstagare vid Göteborgs Fattighusinrättning. Överfördes till Göteborgs Kristine församling 1885-07-07. Samtliga kyrkoböcker personregistrerade 1763-1860. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs Gamlestads församling 1883-1968

A-H2 1883-1968

Kommentar. Församlingen bildades 1883. Omf 12 roten nr 1-19, Stora Olskroken och 18-20 rotarna. 1909 införlivades delar av Kålltorp från Örgryte, 1928 delar av Utby och Mellby från Partille samt 1930 delar av Angered. Församlingen delades i två kyrkobokföringsdistrikt 1951: Gamlestad och Nylöse. Gamlestads kyrkobokföringsdistrikt och församling blev fr o m 1969 S:t Pauli församling. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs Garnisonsförsamling 1680-1927

A 1801-1927, B 1780-1811, 1826-1860 och 1871-1927, CEF 1693-1927, H2 1715-1927

Kommentar. Omf Garnisonens manskap och personal och en civil avdelning, vars medlemmar inte hade med garnisonen att göra. 1855 fastställdes nya villkor för medlemskap som innebar att till församlingen skulle endast höra på stat i rullorna upptagna militärpersoner med familjer och å garnisonens stat upptagna civila tjänstemän med familjer samt avskedad personal som önskade kvarstå. Militär som avskedades utan pension skulle omgående med familjer lämna församlingen, liksom änkor och barn efter man-

skap. Garnisonsförsamlingens civila avdelning benämndes ofta Kronhusförsamlingen. Samtliga kyrkoböcker personregistrerade 1693-1927. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs Haga församling 1883-1991

A-H6 1883-1991. Arkivet är typarkiv och har därför inte gallrats, vilket betyder att attester m fl bilagor till kyrkbokföringen har bevarats.

Kommentar. Församlingen bildades 1883 och bestod av området mellan Vallgraven, Domkyrkoförsamlingens gräns, Örgryte församling, Slottsskogsparkens östra gräns, Husargatan, Bergsgatan, Östra Skansgatan till Vallgraven, Stora och Lilla Änggården och Krokslätt. 1908 avskildes Annedals församling. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs Hospitalsförsamling 1627-1883

A 1821-1883, B 1750-1752, 1766-1883, CEF 1732-1883

Kommentar. Tillkom i samband med Nya Lödöses omdaning till Göteborgs hospital, då man övertog Kristines träkyrka och flyttade den. Omfattar personer vid det på stadens donationsjord belägna hospitalet och den jordbrukande befolkningen på stadens landerier och på stadens jord. Tillsammans med Örgryte ingick församlingen i Domkyrkoförsamlingens pastorat. Från 1712 bildade Hospitalsförsamlingen och Örgryte eget pastorat. Församlingen upphörde 1883 och dess medlemmar överfördes till Gamlestads församling. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs Johannebergs församling 1929-1991

A-H2 1929-1991

Kommentar. Församlingen avskildes från Vasa församling och omfattar vissa delar av stadsdelarna Johanneberg, Krokslätt, Lorensberg och Landala.

Göteborgs Karl Johans församling 1820-1991

A 1828-1991, B 1826-1991, C 1828-1991, D1 1828-1886, D2 1824-1858, 1867-1882, E 1823-1991, F 1823-1991, H2 1821-1991

Kommentar. Tillkom 1820 genom sammanslagning av Amiralitetsvarvsförsamlingen och Marieberg. Omf Maj I rote, delar av Majorna II-III rotar, Kungsladugård, Sandarna och Nya Varvet (införlivat 1931) eller 20-22 och 24-26 stadsdelarna. Församlingen benämndes tidigast Förenade Kustförsamlingen och namnet ändrades 1828 till Karl Johan. Församlingen var annexförsamling till Örgryte till 1883, då församlingen blev eget pastorat. Samtliga kyrkoböcker 1823-1883 är personregistrerade. OBS Husförhörslängderna 1872-1883 saknas och ersätts delvis av flyttningslängder, konfirmations- och kommunionlängder. Karl Johans födelse- vigsel- och dödböcker samt flyttningslängder är till stor del svårlästa. Bouppteckningar se Sävedals HR 1820-1868 och Göteborgs RR 1868-1991.

Göteborgs Katolska församling 1863-1910

CEF 1863-1883, 1895-1910

Kommentar. Församlingen hade rätt till egen bokföring 1863-1883 och 1895-1910. Mellan 1883 och 1895 och efter 1910 upphävdes denna rätt. Dess medlemmar bokfördes i övrigt i den territoriella församling vari de var bosatta. Arkivet förvaras på Landsarkivet.

Göteborgs Kristine församling 1623-1973

A Personalförteckningar mm 1812-1973, B 1774-1973, C 1655-1973, EF 1624-1973, H2 1777-1973.

Kommentar. Omf fr början tyskarna i Göteborg, men alltefter försvenskningen fortgick började predikan hållas på svenska och böckerna kom att från 1774 föras på tyska och svenska i två exemplar. Flyttnings-, konfirmations- och kommunionlängderna fördes separat för svenska resp tyska avdelningen. Fr o m 1883-05-01 bildades av Kristine församlings tyska avdelning en icke territoriell församling kallad Christinae Tyska församling.

Den svenska församlingen sammanlades med Domkyrkoförsamlingen 1974 till Göteborgs Domkyrkoförsamling eller Gustavi och Kristine församling och böckerna fördes gemensamt. Samtliga kyrkoböcker finns personregistrerade 1624-1883. OBS Församlingens kyrkoböcker finns tryckta 1624-1774..

Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs Lundby församling 1639-1991

A 1753-1767, 1797-1991, B 1753-1811, 1825-1991, CEF 1693-1991, H2 1722-1991

Kommentar. Lundby utgör eget pastorat sedan 1928 och ingår sedan 1906 i Göteborg. 1639-1928 utgjorde Lundby tillsammans med Tuve eget pastorat. Nya Älvsborg införlivades med Lundby 1871. Bouppteckningar se Askim och Östra Hisings HR 1713-1823, Östra och Västra Hisings HR 1824-1887, Askim, Hising och Sävedal 1888-1905, Göteborgs RR 1906-1991.

Göteborgs Mariebergs församling (även Majornas församling) 1786-1827

A 1773-1781, 1800-1828, B 1750-1827, CEF 1740-1822

Kommentar: Tillkom genom utbrytning ur Örgryte, till vilken församling den blev annexförsamling. Uppgick 1828 i Göteborgs Karl Johans församling. Samtliga kyrkoböcker finns personregistrerade före 1828. OBS Böckerna är ofullständigt förda.

Göteborgs Masthuggs församling 1908-1991

A-H2 1908-1991

Kommentar. Bildades 1908 genom delning av den ursprungliga Masthuggsförsamlingen, varvid den del, som omfattade 11:te roten, 12-16 kv och Majornas 4-5 roten fick behålla namnet Masthuggsförsamlingen. Övriga delar av den ursprungliga Masthuggsförsamlingen nybildades under namnet Oscar Fredriks församling, tillsammans med delar av Domkyrko-, Haga och Annedals församlingar. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs Mosaiska församling 1782-1991

CEF 1838-1911

Kommentar. Sedan 1911 kyrkobokförs församlingens medlemmar i resp territoriella församlingar. Arkivet förvaras på Göteborgs Stadsarkiv.

Göteborgs Oscar Fredriks församling 1883-1991

ABCEF 1883-1991

Kommentar. Församlingen tillkom 1883 under namnet Masthuggs församling. Större delen av denna 1883 bildade Masthuggsförsamlingen fick 1908 namnet Oscar Fredrics församling. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Göteborgs S:t Pauli församling 1969-1991

A-H2 1969-1991.

Kommentar. Församlingen bildades 1969 av Gamlestads kyrkbokföringsdistrikt, delar av Lunden (från Örgryte) och Gubbero (från Kristine) Församlingen omfattar stadsdelen Olskroken och delar av Bagaregården, Gårda och Lunden.

Göteborgs Vasa församling 1908-1991

A-H2 1908-1991

Kommentar. Församlingen tillkom genom avknoppning från Domkyrkoförsamlingen.. Vasa omfattade 15:de roten, delar av 13-14 rotarna samt Landala och Trädgårdsföreningen. Vidare har Johanneberg utbrutits ur Vasa 1929. Bouppteckningar se Göteborgs RR.

Västra Frölundas församling 1500-talet – 1991

A 1813-1991, B 1770-1815, 1821-1991, CEF 1737-1991, H2 1785-1991

Kommentar. Västra Frölunda ingick tidigt i Fässbergs pastorat och kom 1872 att bilda pastorat med Askim. 1945 införlivades Västra Frölunda med Göteborg. Bouppteckningar se Askim och Östra Hisings HR 1680-1823, Askims HR 1824-1887, Askim, Hising och Sävedals HR 1888-1944 och Göteborgs RR 1945-1991.

Göteborgs Örgryte församling 1500-talet – 1991

A 1773-1791, 1814-1991, B 1750-1789, 1831-1991, CEF 1740-1991, H2 1817-1991

Kommentar. Från äldsta tid var Örgryte annexförsamling till Fässberg (Mölndal) och 1621-1712 till Göteborgs Domkyrkoförsamling. Fr o m 1712 bildade Örgryte och Hospitalsförsamlingen ett pastorat vilket upphörde 1796. Marieberg utbröts 1786. Bouppteckningar se Sävedals HR-1887, Askim, Hisings och Sävedals HR 1888-1921 och Göteborgs RR 1922-1970. Samtliga kyrkoböcker finns personregistrerade 1740-1891.

Församlingar tillkomna eller införlivade med Göteborg efter 1950 har inte redovisats eftersom de oftast kan utforskas med hjälp av CD-skivorna Sveriges dödbok 1947-2003 samt Sveriges Befolkning 1970 och 1980.

Källor

Katalog för genealogisk forskning vid landsarkivet i Göteborg. Göteborg 1976.

Clemensson, Per:

Registerarbeten i Göteborgs landsarkiv 1951-1976 (Släkt och hävd nr 3 1977)

Clemensson, Per:

Registerarbeten i Göteborgs landsarkiv 1919-1990 (Arkiv i väst 2, Göteborg 1991)

Länkar

Personregister se www.ra.se/gla - klicka på SERVICE – EXPEDITION – REGISTER – KYRKOBOKSREGISTER (församlingarna i alfabetisk ordning)

Arkivförteckningar se www.nad.ra.se - klicka (till vänster) på PERSONER OCH INSTITUTIONER eller ARKIV - skriv sökt arkivnamn t ex Göteborgs Karl Johans församling - klicka på SÖK - klicka på arkivnamn (blått) - klicka på arkivnamn (blått) - klicka på FÖRTECKNING för förteckningssidor eller på DETALJER för organisation m fl uppgifter - klicka på serie till vänster och du får fram volymbeståndet för önskad serie. - OBS att även uppgifter om SVARS arkivbestånd på mikrokort finns att få denna väg. Vid val mellan två alternativ av arkivbestånd välj det som har GLA i beteckningen.

Teckningar på dop, begravning och bröllop: Lennart Rydén, Stockholm

HANDSKRIFTSLÄSNING s - t

Detta nummers övning är koncentrerad till **s** (samt sammanskrivningar med **s** såsom **ss**, **sk**, **st** samt med begynnelse **-s** och slut **-s**) och **t**.

S-et markeras med understrykning och **T** med en ring.

S-et har en rad olika former alltefter dess plats i ordet: i begynnelsen med över- och understapel; i slutet med endast överstapel; som genitiv-**s** med endast understapel och som förbindelse med annan bokstav försedd med överstapel endast som ett förbindelsestreck (**sk**, **st**, **sl**); dubbel-**s** liknar stort **B**. **T**:t liknar dagens **t** ofta med ett tvärstreck över överstapeln. - Använd gärna förstöringsglas! - Facit till nr 1-2007 se nästa sida.

År 1645

Jamma Ugg Kuns konen för Kieran Oelk Eunder:
(T)fligande och Antalegude münd: begran, 1804 Gun, fuf.

År 1722

Jernel fimm Gubnor medlynt: beflingstam
Såta smälted i den Jernflöda Rinnit
In. Mogen Rigel Givernter thofstam nyntofse

År 1788

Son de fuden år 1755 ifrån Ostindien
Landonna Flappan Funtle, Carl, free,
Drich Adolph, fuingeban, Funtle Carl,
vid Sophia Albertina, fun jag ikef
Ostindiska Compagniets respective Ganner
Directeurer belommit och iunderfod,

År 1805

10 = Långare Gubnor och Rodan siver Rynbarb inkomit och ut
gilt nubbet farnstlatta ut. Hvar utf inlagd ut de niggit
flamma, fufam befulln, 2000 flann inkomstarna resfdragut fuf
Lidnat Gubnor utimmit ut tilldring ut 70 Rde 30 fuf fuf fuf

Övningen inskickas till GRS senast den 15 maj 2007. Adress se sista sidan i Västanbladet. Facit kommer i nästa nummer.

Av övning nr 1 inkom endast ett fåtal renskrifter. För att pris skall utdelas till den riktigaste renskriften krävs i fortsättningen att minsta antal deltagare är 10.

Övningarna är svåra, men försök gärna.

Per Clemensson.

Facit till övning nr 1-2007

i handskriftsläsning e - a

1645

Sedan Anklagade mårten Gustafsson i Siupåss
Niells ibidem thet han hafuer Olagligen Jagat och kiört
Hanss stodh (=flock av hästar) Uthur sitt gierde Uppå en gerdess gårdh. Huar ...

1722

Uthi dhen upkomna twistighet emillan
LändsMan Wäll:te lars Grönbom Kiärede
jämbwäll tillstädes warandes på Cro...

1778

Sedan Corperalen Dahlborg i Böhneröd
ärhållet Konungens befallnigs hafwardes
til stånd af d. 20 nästl. December at Qwarsät...

1805

Protokoll hollit uppå Walborgmässö Socken-
Stämman med Walora Socken d. 5. Junii
1805 efter förut skedd laglig Kallelse uti
Pastors och KyrkoRådens samt 2:ne Fullmäkti-
gars från Thorestorp Skatteg. och Frälsegården
närwaro, då följande företogs och afgordes

Priset till den riktigaste renskriften CD "41 Handskrifter" har gått till Kjell Holmåker i Göteborg. Grattis !

Emigranterna Hus i Göteborg

Bullaren-emigranterna

är en utställning som invigdes i febr. och pågår till 30 juni 2007.

Ca 4.000 personer från Naverstad och Mo socknar i Bullarens härad i Bohuslän utvandrade till Amerika mellan 1870 och 1920.

Projektet Bullaren-emigranterna startade för sex år sedan av Laila Falk, Rosa Borg och Kajsa Erixson i nyfikenhet på emigranterna från de egna släkterna. I utställningen berättas om ett tiotal livsöden; deras resa, vad som mötte dem när de kom till det nya landet och hur det gick för dem som bestämde sig för att återvända hem till Sverige.

Utställningen finns på Emigranternas Hus, Packhusplatsen 7, 2:a vån.

Öppettider: Måndag-fredag kl. 10-16, onsdag kl. 10-19. Entré: 30 kr.

Ett porträtt av Torgny Segerstedt

av Anders Johnson

Bokanmälan av Per Liljeström.

Torgny Segerstedt var en stor man i Göteborg under min barndom, men varför? Jo, att han förmodligen var Sveriges störste antinazist, det visste väl alla – även vi barn. Att han var rapp med pennan och hade den vässad kunde jag nog ana genom mina föräldrar. Jag var för ung – föddes några månader efter Hitlers maktövertagande den 30 januari 1933.

Segerstedt var en komplicerad person, som naturligtvis många vuxna kände till vissa delar om. Men det pratades inte mycket om Segerstedts person, och när han la ner pennan för gott 1945 var det hans inställning mot Hitler som alla minns.

Några minnen från barndomen är att i mitt hem i Västra Frölunda hade vi en Centrumradio inköpt 1938, möjligen 1939, på vilken vi kunde följa nyheterna från andra världskriget, som överskuggade allt. Men vi hade också tidningar: Ny Tid, Nyheter från Storbritannien samt Handelstidningen – då och då. Men varför aldrig Göteborgs-Posten? Jag tror att jag funnit lösningen i Anders Johnsons porträtt av Torgny Segerstedt. G-P hade den 18 december 1939 publicerat en protysk skrivelse från beklädnadshandlarna Richard Berlin, Sven Gulin och Valerius Hansson. De protesterade mot ”*de arroganta och hatfyllda skrivelser om Tredje Riket som Handelstidningen innehöll*”.

Samma dag ger Segerstedt svar på tal i sin *I dag*-artikel, som han avslutar med:

Torgny Segerstedt 1876-1945

“För min del kommer jag att hålla fast vid grundsatsen: Det är ej rådligt att handla emot sitt samvete”.

Mina föräldrars socialdemokratiska ideologi låg helt enkelt närmre Segerstedts än Hjärnes.

Anders Johnson har år 2006 på Tre Böckers Förlag gett ut en liten men välfylld skrift om Torgny Segerstedt. Formatet är A5 och omfattar ca 90 sidor.

Det finns all anledning för både äldre och yngre att läsa denna bok för att minnas eller för att lära. Speciellt bokens sista tredjedel, som handlar om nazismen, borde läsas av dem som inte vet men tror.

Uppväxt och studier

Torgny Segerstedt föddes i Karlstad 1876,

men efter studentexamen flyttar han till Lund för att ägna sig åt teologiska studier. När han 1903 disputerar i Uppsala för docentur får han avhandlingen underkänd av religiösa skäl.

Torgny Segerstedt hade 1901 flyttat till Stockholm för att skriva sin avhandling med Nathan Söderblom som handledare. Söderblom var då utsedd som professor i Uppsala. När avhandlingen underkändes förändrades Segerstedt sinnelag, och därefter predikade han aldrig mer. Snart slutade han också att gå i kyrkan.

Segerstedt återkommer till Lund omkring nyåret 1904, och på hösten 1905 blir han kårordförande vid universitetet. Han tar samma år i staden öppen strid för normmännens rätt att bryta unionen, och han väljer att avgå som kårordförande den 8 februari 1906.

Teologie doktor blir Torgny Segerstedt 1912 vid Lunds Universitet, och i december 1913 börjar han i Lund vid den nyinrättade docenturen i religionshistoria. När man skall tillsätta en professur vid universitetet motarbetas TS kraftigt. Istället accepterar han en personlig professur vid Stockholms Högskola.

Den som betydde mest för att blockera Segerstedts akademiska karriär i Lund var Gottfrid Billing, biskop i Lund sedan 1898. För Segerstedt blev Billing arketyper för sådana överhetspersoner, som han otaliga gånger skulle gissla i sina artiklar.

Långt senare skriver TS två porträtt om Gottfrid Billing. De är synnerligen skarpt formulerade och i det första (Billings 80-årsdag 1921) skriver han bl.a.:

“En kompromissarius av Guds nåde – uttrycket får kanske passera, när det gäller en biskoplig politiker – snubblade han icke över några besvärliga politiska idéer. Han skickade sig snällt efter tiden”.

Billing var således enligt Torgny Seger-

stedt en opportunist, kappvändare och jasägare.

Till Stockholm

När familjen 1913 flyttar till Stockholm, bosätter man sig i Djursholm. De fyra år som familjen bor i Stockholm är inrikespolitiskt mycket dramatiska, och Torgny Segerstedt dras in i politiken. I september 1914 startar han en liberal studentklubb vid högskolan. Han är också styrelseledamot i Frisinnade Klubben, som bildats av liberaler och socialdemokrater år 1900.

Den s.k. borggårdskuppen den 6 februari 1914 åstadkom många problem i riksdagen och i regeringsarbetet. Det gällde att på bästa sätt motarbeta högerns och drottning Viktorias kupp. Inom den svenska vänstern uppstod en stor oro, och en som ville mota tyskaktivismen var Karl Otto Bonnier. Han startade den frisinnade veckoskriften Forum inom Bonniers Förlags AB, och den 25 juni skrev han kontrakt med Torgny Segerstedt om redaktörskapet.

Hedlunds efterträdare

Göteborgs Handels- och Sjöfarts Tidning (GHT eller HT) börjar 1916 att söka en efterträdare till Henrik Hedlund, och Torgny Segerstedt får under vintern 1916 - 1917 flera förfrågningar, och den 29 maj 1917 tar han avsked från Stockholms Högskola.

Segerstedt kommer till en tidning, som grundades 1832 av Magnus Prytz. Denne Prytz blev snabbt känd som en frispråkig liberal och var i klar opposition mot den förste Bernadottens konservativa politik. Han var den ende ledande tidningsman som stödde den reform som 1838 gav de svenska judarna en avsevärt bättre rättslig ställning.

Åren 1852 – 1900 var S.A. Hedlund huvudredaktör för en av landets mest ansedda tidningar – GHT. Den mest kände medarbetaren var under denna tid Viktor Rydberg. När S.A. Hedlund dör efterträdes han som huvudredaktör av sin brorson Henrik Hedlund.

När Torgny Segerstedt träder till 1917 har koncernen stark ekonomi. GHT är inte endast den mest ansedda, utan också den klart största tidningen i Göteborg.

Torgny Segerstedt tar genast kommandot över tidningen. Han har flera idéer om vad som bör ändras. Tidningens avdelning för handel och ekonomi får en kraftig genomgång liksom tidningens kulturbevakning.

År 1918 introduceras *Tredje sidan* avsedd för väl genomarbetade artiklar, ofta utan nyhetskaraktär. Nästa grepp som Segerstedt tar om tidningen är då han 1926 introducerar vinjetten *I dag*. Det skall bli TS speciella personliga spalt, där många av hans nazikritiska artiklar publiceras.

Segerstedt var före på många områden. Han ser till att redaktionen från 1923 har egen radiomottagarstation för nyheter. GHTs redaktion är därmed först i landet.

Torgny Segerstedt vill ha ett närmare nordiskt samarbete för vilket han pläderar i GHT. Danska och norska bidrag publiceras på originalspråket på *Tredje sidan*. Det politiska förhållandet till Finland är något spänt, och TS menar att Sverige riskerar att omöjliggöra ett förtroendefullt förhållande till Finland p.g.a. Ålandskonflikten.

Smålands ryttare

Riksdagen fattar 1925 beslut om stora nedskärningar av det svenska försvaret. Detta kritiserar Segerstedt kraftigt. Främsta anledningen är nedläggningen av Smålands

Husarregemente i Eksjö.

När frisinnade och liberaler väljer att gå skilda vägar 1923 är TS positiv till detta. Han är skeptisk till både frikyrkofolk och nykterister. Han hyser stor förhoppning om att det nya liberala partiet skall innebära något nytt för partiväsendet, men tyvärr blir det inte som Segerstedt hoppas.

Vänskap

En nära vänskap utvecklas mellan Marcus Wallenberg och Torgny Segerstedt. Denna vänskap drar båda nytta av. Wallenberg får möjlighet att påverka vad en av de mest ansedda tidningarna skriver i ekonomiska angelägenheter, och Segerstedt, som inser sina begränsningar i ekonomiska frågor, får här tillgång till en ovärderlig kunskapskälla.

En annan finansman, som fascinerar Segerstedt är Ivar Kreuger. Segerstedts klara ställningstagande angående Kreuger redovisas i några korta men sakliga stycken.

Diktatorer

Under mellankrigstiden seglar den ena diktatorn efter den andra upp på Europas politiska arenor. Där finns Lenin och Stalin, Hitler och Franco samt Mussolini.

Kort efter det Segerstedt avlidit framhölls att hans hårda antinazism var något underlig, för han hade ju under 1920-talet visat förståelse för Mussolinis politik.

Detta föranledde sonen Torgny T. Segerstedt att 1945 i skriften – *Var Segerstedt diktatursvärmare?* - skriva:

“Klart är att Benito Mussolini inte av Segerstedt möttes med samma tidiga och hårda fördömanden som de sovjetiska bolsjevikerna eller de tyska nazisterna. Men att Segerstedt skulle svärmat för Mussolini är bisarrt”

Torgny Segerstedt varnar den 17 maj 1923 för "hur lätt människor kan bli ett byte för masstänkandets och masskännandets stormbyar". Han nämner bl.a. tre folkförare: Lenin, Mussolini och Hitler. Detta är alltså innan Hitlers ökända ölkällarkupp i München 8 - 9 november 1923.

Stilisten föds i Göteborg

Det är ingen tvekan om att Segerstedt trivs i Göteborg, och det är i denna stad, på Handelstidningen och i dess spalter han utvecklas till en språkets mästare, både i de politiska kommentarerna och i sina egna betraktelser på *Tredje sidan*. Den torra akademiska stilen kan han nu lämna för gott.

Många hade säkert förväntat sig att TS skulle engagera sig partipolitiskt när han kom till GHT, men han skulle snart markera en klar distans till partilivet. I en artikel från den 15 december 1923 påpekar han risken av att pressen blir alltför hårt partibunden.

Han blir t.o.m. föreslagen att efterträda Erik Axel Karlfeldt i Den Svenska Akademien när Karlfeldt avlider. Men istället inväljes folkbildaren Torsten Fogelqvist.

Den sista tredjedelen av boken handlar om det som gjorde Segerstedt älskad i Sverige, Norge och Danmark samt också i Storbritannien. I Axelmakterna var han synnerligen impopulär, för att inte säga hatad. Det handlar givetvis om kampen mot nazismen.

Kampen mot nazismen

Efter att tidigare varit en stor vän till Tyskland, blir Segerstedt efter Hitlers makttillträde dess svurne fiende. Han hade ju redan tio år tidigare genomskådat och kritiserat Hitler.

Fyra dagar efter Hitlers installering som rikskansler skriver Torgny Segerstedt i en *I dag*-artikel:

Herr Hitler är en förolämpning. Det är de berömda slutorden i artikeln, och de emanerar från en karikatyrteckning av norrmannen Ragnvald Blix. Karikatyren med Mussolini i huvudrollen hade publicerats i Handelstidningen den 10 september 1932. Segerstedts artikel gav eko inte bara i Sverige.

På samma sätt fortsätter TS fram till sin död att kritisera, karikera och förlöjliga *Herr Hitler*. Ibland kommer det telegram från "*Göring - RIKSMINISTER*" med förhållningsregler, vilka Segerstedt givetvis inte följer. Någon gång kommenteras ett sådant telegram med rubriken "*Komik och allvar*".

Drabbad av stroke

Torgny Segerstedt drabbas av stroke en kväll i december 1944, och det är i sviterna av denna stroke, som han avlider på påskaftonen den 31 mars 1945 endast fem veckor innan Tyskland kapitulerar.

Dock, från den 8 januari till och med den 15 mars är TS i tjänst på redaktionen.

Detta är en bok väl värd att läsas!

Fakta:

Ett porträtt av Torgny Segerstedt

Personligheten och hjordinstinkten

av Anders Johnson

Format A5, 95 sidor

Tryckt hos Grafikerna Livréna AB, Kungälv, 2006

Tre Böcker Förlags AB, Göteborg

ISBN 91 7029 602 2

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra föreningars medlemsblad.

GRS byter med omkr. 60 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i vårt bibliotek.

ALE Släktforum. Ale Släktforskarförening åborätten och skatteköp. (Västergötland)

Nr 4/06. Ur Starrkärr-Kilanda hembygdsförenings skrift 'Kilanda Säteri' berättas att på säteriet bedrevs 1870-1912 en Lantbruksskola med som mest 15 lärningar samtidigt. De utbildade sig till rättare vid lantbruk eller till sina egna jordbruk.

ALIR-ANOR. Forskarföreningen Alir, Söderhamn m. omnejd (Hälsingland)

Nr 4/06. Här berättar Lars-Erik Alberg hur han lämnat prov för DNA-bestämning och fått besked om en anfader från nordöstra Afrika eller Mellersta Östern: 'En lång väg över 50.000 år'.

ANGRIPEN. Malmö Släktforskarförening

Nr 4/06. Malmö Släktforskarförening firar i år sitt 20-årsjubileum. Detta rekordjocka nummer innehåller 23 st tidningskäserier från 1920-30-talen av Janne Agri (1889-1974), vilka behandlar 'det gamla Malmö' med sina olika hantverk, skeppsfart och handel, krogar, skatter, smittkoppor mm.

AROSIANA. Västerås Släktforskarclubb

Nr 1/07. Ingemar Widestig har läst Skinnskattebergs häradsrätts protokoll d. 1/9 1694. om 'Kvinnspersonen Carl Lapp'. När Carl avlidit och skulle läggas i kistan visade det sig att han var en kvinna. Hon hade levtt sitt liv som mansperson och t.o.m varit gift två ggr. Hovrätten dömde den avlidna att grävas ned till skogs av bödeln. - Vidare skrivs om den Gregorianska kalendern 'Varför fanns den 30 febr. år 1712?'

BRÄTTE BLADET. Vänersborgs Släktforsk.

Nr 17 Febr. 07. Här finns en artikel av Erik Kjellsson, som ger klarhet i begreppen åbo,

DALFOLK. Dalarnas Släkt-, Hembygds- o. Emigrantforskarförening

Nr 3/06. StenÅke Petersson skriver om 'Könst och konstugt i Ålskogen'. Åls sn är en gränsocken mellan jordbruksbygd och bergslagsområde. Här har gruvnäringen (järn och koppar) sedan länge varit ett livsviktigt komplement till det småskaliga jordbruket. - Hans Hellström skildrar 'Företagandet i Insjön under 1900-talet - från Åhlén & Holm till Clas Ohlson'. - Ulf S.Janson berättar om Helmer o. Aina MasOlle. Konstnären Helmer MasOlle (1884-1969) blev känd för sina många porträtt och för att ha formgivit karossen till den första Volvo-bilen 'Jacob'. Aina Stenberg-MasOlle (1885-1975) tecknade och målade Scoutförbundets adventskalender åren 1934-64.

Nr 4/06. Sune Björklöf berättar om 'Mormonernas släktforskning och drivkraften bakom den'. Mormonernas fotografering av alla Sveriges kyrkoarkivalier på 1940 och 50-talen lade grunden för släktforskarörelsens utveckling fram till idag. Nu först börjar den nya digitalfotograferingen av kyrkoböckerna ersätta mormonernas tidigare verk.

DISKETTEN. Dis-Väst

Nr 4/06. 'Inflyttningsattesterna rekommenderas' av Rolf Eknefelt. Dessa attester (på små lappar) var man tvungen att ha med sig från sin gamla sockenpräst, för att sedan lämna dem till den nya socknen när man flyttade. Attesterna är ofta bevarade och kan innehålla information om vandel o.d. - Charlotte Börjesson berättar om hur 'Kanadensiska militärhandlingar gav ledtrådar till Göteborg'.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 74 Nov. 06. Olof Cronberg är 'På besök hos Släktforskarnas arkiv'. Det gäller GF, Genealogiska Föreningens omfattande arkiv i Sundbyberg som började insamlas 1933. Arkivet beskrivs noggrant och finns även på www.genealogi.net som har ett sökbart släktnamnregister. Alla släktforskare får göra ett första besök gratis, men följande besök kostar 50.- kr. Medlemmar i GF går naturligtvis gratis. - Många har anmält till Genline att de ej kan hitta Genlines SCB-register (födda, vigda, döda för åren 1860-1897). Genline svarar att alla lån ännu ej är inlagda i registret. www.genline.se 'Källor & Tips'.

Nr 75. Dec. 06. 'Söker du porträtt finns många möjligheter' säger Olof Cronberg och anvisar 1) bokverket 'Svenskt Porträttgalleri' med register år 1913 (Finns i GRS bibliotek). 2) 'Svenska porträttarkivet'. Information hittar man på www.nationalmuseum.se, 3) 'Porträttfynd' på Rötter www.genealogi.se, 4) 'Google' www.google.com (Bilder). - Östra Emtersviks hembygdsförening har givit ut 'Fryksdals härads domboksprotokoll 1602-1750' i 4 delar, vilka presenteras av Per Sundqvist.

GENEALOGICA BETULIENSIS.

Björklingebygdens Släktf.förening

Nr 47. Dec. 06. Anders Flood skriver 'Historien om C.G. Planting-Gyllenbåga och Anna Andersdotter Rosenholm'. Anna var piga hos Carl Gustaf Planting och födde 3 oäkta barn. Mycket talar för att han var far till barnen, men hur skall släktforskaren tolka de fakta som finns?

HALLANDSFARARES INFORMATION

Hallands Genealogiska Förening

Nr 74 Dec. 06. 'När farmor skulle begravas' berättas av Agda Nilsson (1917-2003). Begravningsbjudningen ägde rum sommardag på 30-talet och varade i tre dagar med en mängd gäster. För att inte lukta fick liket provisoriskt förvaras i den kylslagna gravöppningen innan själva begravningsakten ägde rum.

JLS-NYTT. Jämtlands läns Släktforskare

Nr 1/07. Här berättar Wido Lith om 'Forbönder' från Jämtland, vilka bedrev omfattande handel med Norge, företrädesvis vid marknaden i Levanger. Denna handel är belagd redan på Snorre Sturlassons tid (1200-talet). Från Norge köptes salt och havsfisk i utbyte mot svenskt järn och hälsingelinné mm. I Jämtland såldes varorna på Frösö marknad.

GF-NYTT. Kronobergs Gen. Förening

(Småland)

Nr 95. Dec. 06. Här skriver direktören för SVAR, Anders Nordström, om 'SVAR och den digitala utmaningen'. Handlar om SVAR:s historia, pågående skanning och den närmaste framtiden. - Sune Persson skriver om 'SVAR och skanningssamarbetet med den amerikanska mormonrörelsen'.

MGF-NYTT. Midälva Gen. Förening

(Medelpad)

Nr 1/07. 'Luleå - Ofotenbanan 1883-1903' av Barbro Anderson handlar om järnvägsbygget som ledde till den isfria hamnen i Narvik. Rallare m.fl. järnvägsarbetare bildade s.k. icke territoriella församlingar. Kyrkoarkiven finns hos Landsarkivet i Härnösand.

NJUDUNGEN. Njudungs Gen. Förening

(Småland)

Nr 56 Febr. 07. 'Släkten Perfect i Skede' är sex generationer trumslagare och musiker vid Kalmar Regemente, skildrat av Anne-Marie Rosengren, Karlstad.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen.För.

Nr 4/06. I förra numret berättades om 'Tvegiftet'. Nu redovisas fortsättningen: Soldaten Jonas Mårtensson blev benådad från dödsstraff av Göta Hovrätt och fick istället utstå 30 par spö och Kerstin Larsdotter straffades med 20 par ris.

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 1/07. 'Porträttfynd och andra bildkällor'. Hans Egeskog skriver om Porträttfynd på Röt-

*För ett Vackrare Hem ,
besök
vårt Konstgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

ter, om var man kan hitta porträttbilder och om Lisbeth Peterssons stora intresse för gamla album. - 'Göteborgsforskare firade under kristallkronorna', om GöteborgsRegionens Släktforskares 60-årsjubileum d. 25 nov. 2006. - Per Clemensson berättar om 'Ulrika Kullgrens släkträd' från 1868 med 7.569 uppritade ättlingar till Erlandus Gudmundi. Finns nu utgiven av GRS på CD. - Åke Adolfsson skriver om 'Svenskar kämpade på båda sidor under boerkriget' vilket pågick 1899-1902. Han namnger många av de 50 svenskar som stred på boersidan i den skandinaviska frivilligkåren. Men även på brittiska sidan fanns svenskar, väsentligen personer som var bosatta i Sydafrika, Australien eller Nya Zeeland. - Ted Rosvall berättar om 'Svenskättlingar i Ukraina'. Han har efter långt sökande fått kontakt med sin släkt som på 1870-talet utvandrat till Baku. - 'Mötet med arkivcheferna öppnar för fortsatt samverkan'. Ted R. redogör för en träff i nov. 2006 med Riksarkivets och landsarkivets chefskollegium.

telser från sin forskningssamling 'Nils i Vig'.

TROLLHÄTTEBYGDENS SLÄKTFORSK.
Nr 1/07. Anna-Lisa Berglund skriver om 'Vägen över Naglums sund', dvs färjeläget över Göta Älv som låg vid Malöga. Det är omtalat i Snorre Sturlassons saga om Olof den Helige. Färjeläget var i bruk till 1680-talet, då en bro byggdes vid Rånnum. - Jörgen Tolleson redogör för begreppen landskap, härad, tingslag, socken, församling och stad; speciellt avseende Väne hd samt Trollhättans och Vänersborgs församlingar.

ÖGF-LÖVET. Östgöta Gen. Förening
Nr 87. Dec. 06. Numret innehåller Fredrik Reinfeldts östgötska anor. - Mats Karlsson skriver om den skicklige och i USA berömda tecknaren Oscar Cesare (1883-1948). Denne lyckades för New York Times räkning besöka och teckna av Lenin i hans tjänsterum i Kreml och senare även Mussolini.

TJÖRNS SLÄKTFORSKARE.

Årsbok 2006. Innehåller Nils Johanssons berätt-

Forska med GRS datorer - på Erik Dahlbergsgatan

Sveriges dödbok 1947-2003

Emigranten 1&2-2001

EMIBAS 2005

Emigranten Populär 2006

Historiska stadskartor

41 Handskrifter 1339-1926

Släktdatas register

Svenska ortnamn

Kyrkobokshistorik

DVD Kungsholmen, Stockholm

DVD Kugelberg

GENLINE (ring och boka tid, max 1 tim.vid köbildning)

Skånska dragoner, husarer o. infanterister

Sveriges befolkning 1890, 1900, 1970, 1980

Svenskt Biografiskt Lexikon A-Rettig

Register Släkt och Hävd 1950-1999

Kungsholmen, Stockholm

Klara församling, Stockholm

Söder-skivan, Södermalm, Stockholm

Gamla stan under 750 år, Stockholm

Kullgrens stamträd

DVD Gamla stan

DVD Häradsekonomiska kartan

Den blå bibliotekspärmen innehåller söknings- och litteraturtips om

Soldater, ryttare, båtsmän

Valloner,

Emigranter,

Levande släkt,

Släktforskning i Norden samt

Register över alla artiklarna i Västanbladet åren 1995 - 2006 m.m.

Fyll gärna pärmen själv med bidrag, som du tycker är angelägna !

Kvällsöppet !

**GRS har nu även kvällsöppet en kväll i månaden
på Erik Dahlbergsgatan.**

Torsdagen den 12 april samt torsdagen den 10 maj kl. 16 - 19

GöteborgsRegionens Släktforskare

Bibliotek och Expedition

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,

har öppet under våren t.o.m. den 10 maj och öppnar åter efter sommaruppehålllet torsd. den 13 sept. 2007. Ordinarie tider är:

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)

samt 1 timma före varje föreningsmöte på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26

E-post: g.r.s@telia.com

Postgiro 24 23 85 -3

Hemsida:

www.genealogi.se/forbund/grs.htm